

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Ο Πουαρό κατηγορείται

Ο ΟΔΗΓΟΣ ΣΤΑΜΑΤΗΣΕ το αυτοκίνητο με απόλυτη συμμετρία μπροστά στην είσοδο του Γουάιτχέιβεν Μάνσιον όπου διέμενε ο Ηρακλής Πουαρό, κι εκείνος, λάτρης της συμμετρίας και της τάξης, χαμογέλασε ικανοποιημένος. Έτσι, μπορούσε να πάει από το αυτοκίνητο μέχρι την πόρτα ακολουθώντας μια απόλυτα ευθεία γραμμή.

Το γεύμα από το οποίο επέστρεφε ήταν απολαυστικό· περιλάμβανε εξαιρετικό φαγητό και συντροφιά. Ευχαρίστησε θερμά τον οδηγό του και, ακριβώς τη στιγμή που ετοιμαζόταν να μπει στην είσοδο, ένιωσε την παράξενη αίσθηση ότι κάτι πίσω του απαιτούσε την προσοχή του. Στράφηκε περιμένοντας να δει κάτι ασυνήθιστο. Ήταν μια όμορφη μέρα για Φεβρουάριο, αλλά ίσως το ελαφρύ αεράκι τον έκανε να αναριγίσει.

Ο Πουαρό γρήγορα διαπίστωσε ότι δεν ευθυνόταν ο καιρός, αλλά μια καλοντυμένη γυναίκα που, όμοια με δύναμη της φύσης, τον πλησίαζε με βήμα ζωηρό, μέσα στο κομψό γαλάζιο παλτό και καπέλο της. «Ίδια με ανεμοστρόβιλο», μουρμούρισε ο Πουαρό. Το καπέλο της δεν ήταν του γούστου του. Είχε δει κι άλλες γυναίκες στην πόλη να φορούν παρόμοια καπέλα:

απέριττα, δίχως στολίδια, στενά στο κεφάλι σαν σκουφάκια κολύμβησης καμωμένα από ύφασμα. Ένα καπέλο πρέπει να έχει γέισο, ή έστω κάποιο στολίδι, σκέφτηκε ο Πουαρό. Η χρησιμότητά του δεν είναι μόνο να καλύπτει το κεφάλι. Σίγουρα κάποια στιγμή θα συνήθιζε αυτά τα μοντέρνα καπέλα και τότε η μόδα θα άλλαζε πάλι, όπως γινόταν πάντα.

Η γυναίκα στα γαλάζια φαινόταν πως ήθελε να πει κάτι, αλλά ήχος δεν βγήκε από τα χείλη της. Έμοιαζε να προβάει αυτά που θα έλεγε όταν θα έφτανε κοντά στον Πουαρό. Σίγουρα σε εκείνον πήγαινε κι έδειχνε αποφασισμένη να του προκαλέσει ένα δυσάρεστο συναίσθημα όταν θα τον πλησίαζε. Εκείνος οπισθοχώρησε ένα βήμα μπροστά στον σίφουνα που αποτελούσε μία και μοναδική γυναίκα.

Είχε σκούρα καστανά γυαλιστερά μαλλιά. Όταν σταμάτησε απότομα μπροστά του, ο Πουαρό διαπίστωσε ότι δεν ήταν όσο νέα έδειχνε από μακριά. Όχι, αυτή η γυναίκα ήταν πάνω από πενήντα ετών. Ίσως και εξήντα. Μια γυναίκα μέσης ηλικίας, με εξαιρετική ικανότητα να κρύβει τις ρυτίδες του προσώπου της. Τα μάτια της είχαν ένα εντυπωσιακό γαλάζιο χρώμα.

«Εσείς δεν είστε ο Ηρακλής Πουαρό;» ρώτησε με έναν αλλόκοτα δυνατό ψίθυρο.

Ο Πουαρό κατάλαβε ότι ήθελε να δείξει τον θυμό της δίχως όμως να ακουστεί, παρόλο που δεν υπήρχε ψυχή γύρω τους. «Ναι, μαντάμ. Εγώ είμαι».

«Πώς *τολμάτε*; Πώς *τολμάτε* να μου στέλνετε ένα τέτοιο γράμμα;»

«Συγχωρέστε με, μαντάμ, αλλά δεν νομίζω πως γνωρίζομαστε».

«Μη μου παριστάνετε εμένα τον αθώο! Εγώ είμαι η Σίλβια Ρουλ, όπως πολύ καλά γνωρίζετε».

«Τώρα σας γνωρίζω, διότι μόλις μου συστηθήκατε. Πριν από ένα δευτερόλεπτο, δεν σας γνώριζα. Αναφερθήκατε σε κάποιο γράμμα...»

«Θα με αναγκάσετε να επαναλάβω δημοσίως τη συκοφαντία εναντίον μου; Πολύ καλά λοιπόν, θα το κάνω. Σήμερα το πρωί έλαβα ένα γράμμα, ένα αποτρόπαιο και απαράδεκτο γράμμα με αποστολέα εσάς». Σήκωσε το δάχτυλό της και, αν ο Πουαρό δεν είχε κάνει στο πλάι για να το αποφύγει, θα του το είχε μπηξει στο στήθος του.

«Όχι, μαντάμ...» προσπάθησε να διαμαρτυρηθεί, αλλά η απόπειρά του έπεσε στο κενό.

«Σε αυτό το γράμμα-παρωδία, με κατηγορείτε για φόνο. Για φόνο! Εμένα! Τη Σίλβια Ρουλ! Ισχυρίζεστε ότι μπορείτε να αποδείξετε την ενοχή μου και μου συστήνετε να πάω αμέσως στην αστυνομία να ομολογήσω το έγκλημά μου. Πώς τολμάτε; Τίποτα δεν μπορείτε να αποδείξετε, για τον απλούστατο λόγο ότι είμαι αθώα. Κανέναν δεν έχω σκοτώσει. Είμαι ο λιγότερο βίαιος άνθρωπος στον πλανήτη. Και πρώτη φορά ακούω το όνομα Μπάρναμπας Πάντι!»

«Μπάρναμπας...»

«Είναι εξωφρενικό να κατηγορείτε εμένα. Ποιον; Εμένα! Εξωφρενικό! Δεν θα το ανεχτώ. Θα πήγαινα ευθύς αμέσως στον δικηγόρο μου, αλλά έχετε χάρη που δεν θέλω να μάθει ότι συκοφαντήθηκα με τόσο επαίσχυντο τρόπο. Τελικά ίσως θα έπρεπε όντως να πάω στην αστυνομία. Τι όνειδος, Θεέ μου! Τι προσβολή! Μια γυναίκα του δικού μου κύρους!»

Η Σίλβια Ρουλ συνέχισε για πολλή ώρα τον δυνατό,

χειμαρρώδη μονόλογό της. Έφερε στο μυαλό του Πουαρό τους ορμητικούς καταρράκτες που είχε δει στα ταξίδια του· ήταν πάντα εντυπωσιακοί να τους βλέπεις, αλλά η αέναη κίνησή τους, η ασταμάτητη ροή τους, ήταν κάπως ενοχλητική.

Μόλις θεώρησε ότι μπορούσε ν' ακουστεί, είπε: «Μαντάμ, παρακαλώ, πιστέψτε με. Δεν έστειλα ποτέ μου τέτοιο γράμμα. Αν λάβατε αυτό το γράμμα, σίγουρα δεν το λάβατε από εμένα. Κι εγώ πρώτη φορά ακούω το όνομα Μπάρναμπας Πάντι. Είναι ο άντρας τον οποίο σας κατηγορεί κάποιος ότι σκοτώσατε;»

«Εσείς το γράψατε και μη με προκαλείτε περισσότερο λέγοντας το αντίθετο. Ο Ευστάθιος σας έβαλε να το κάνετε, έτσι; Ξέρετε και οι δύο πολύ καλά ότι δεν έχω σκοτώσει κανέναν, ότι είμαι όσο αθώα μπορεί να είναι κάποιος! Συνωμοτήσατε με τον Ευστάθιο για να με τρελάνετε! Κάτι τέτοια κάνει αυτός και σίγουρα θα ισχυριστεί πως το γράμμα ήταν απλώς μια φάρσα».

«Δεν γνωρίζω κανέναν Ευστάθιο, μαντάμ». Ο Πουαρό έβαζε τα δυνατά του να την πείσει, αν και ήταν προφανές ότι τίποτα δεν θα μπορούσε να μεταπείσει τη Σίλβια Ρουλ.

«Περνιέται για πολύ έξυπνος, ο πιο έξυπνος άνθρωπος της Αγγλίας! Με αυτό το φριχτό ειρωνικό χαμόγελο που δεν λέει να ξεκολλήσει από το ειδεχθές πρόσωπό του. Πόσα σας πλήρωσε; Γιατί είμαι σίγουρη πως δική του ήταν η ιδέα. Κι εσείς κάνατε τη βρομοδουλειά του. Εσείς, ο περίφημος Ηρακλής Πουαρό, τον οποίο εμπιστεύεται με κλειστά μάτια η αστυνομία μας. Είστε απατεώνας! Πώς *μπορέσατε*; Να συκοφαντήσετε μια γυναίκα του δικού μου επιπέδου! Ο

Ευστάθιος θα έκανε τα πάντα για να με καταστρέψει. Τα πάντα! Ό,τι σας έχει πει για μένα είναι ψέμα!»

Αν ήταν πρόθυμη να ακούσει, ο Πουαρό θα της είχε πει ότι αποκλείεται να συνεργαζόταν με έναν άνθρωπο που θεωρούσε τον εαυτό του τον πιο έξυπνο της Αγγλίας όσο ο ίδιος, ο Ηρακλής Πουαρό, διέμενε στο Λονδίνο.

«Μπορείτε, σας παρακαλώ, να μου δείξετε αυτό το γράμμα, μαντάμ;»

«Θαρρείτε ότι το κράτησα; Και μόνο που το άγγιζα, με έπιανε αηδία! Το έκανα χίλια κομματάκια και το πέταξα στη φωτιά. Καλύτερα να πετούσα τον Ευστάθιο στη φωτιά! Κρίμα που κάτι τέτοιο θα ήταν παράνομο. Το μόνο που θα πω είναι ότι όποιος θέσπισε τέτοιο νόμο αποκλείεται να έχει γνωρίσει τον Ευστάθιο. Αν με κακολογήσετε ποτέ ξανά με αυτό τον τρόπο, θα πάω κατευθείαν στη Σκότλαντ Γιαρντ – όχι για να ομολογήσω κάτι φυσικά, διότι είμαι εντελώς αθώα, αλλά για να κατηγορήσω εσάς, κύριε Πουαρό!»

Πριν προλάβει ο Πουαρό να αρθρώσει μια κατάλληλη απάντηση, η Σίλβια Ρουλ είχε κάνει μεταβολή και απομακρυνόταν φουριόζα.

Δεν τη φώναξε. Εξακολουθούσε να στέκεται, κουνώντας αργά το κεφάλι του. Ανέβηκε τα σκαλιά της πολυκατοικίας του μουρμουρίζοντας: «Αν αυτή είναι ο λιγότερο βίαιος άνθρωπος του πλανήτη, τότε δεν θα ήθελα με τίποτα να γνωρίσω τον πιο βίαιο».

Μέσα στο ευρύχωρο και απόλυτα τακτοποιημένο διαμέρισμά του, τον περίμενε ο βαλές του. Το συνήθως παγωμένο

χαμόγελο του Τζορτζ απέκτησε μια χροιά ανησυχίας όταν είδε το ύφος του Πουαρό.

«Είστε καλά, κύριε;»

«Όχι. Είμαι λίγο μπερδεμένος, Ζορζ. Εσύ που ξέρεις τόσο πολλά για την αφρόκρεμα της αγγλικής κοινωνίας, πες μου... γνωρίζεις τη Σίλβια Ρουλ;»

«Μόνο ακουστά την έχω, κύριε. Είναι η χήρα του μακαρίτη Κλάρενς Ρουλ. Έχει εξαιρετικές διασυνδέσεις. Έχω την εντύπωση πως είναι μέλος πολλών φιλανθρωπικών ιδρυμάτων».

«Και τον Μπάρναμπας Πάντι, τον έχεις ακουστά;»

Ο Τζορτζ κούνησε αρνητικά το κεφάλι του. «Δεν μου λέει κάτι το όνομα. Γνωρίζω πολύ καλά την κοινωνία του Λονδίνου, κύριε. Αν όμως αυτός ο κύριος Πάντι ζει αλλού...»

«Δεν γνωρίζω πού ζει. Δεν γνωρίζω καν αν ζει ή αν δολοφονήθηκε σε περίπτωση που ζούσε. Πραγματικά, δεν θα μπορούσα να γνωρίζω λιγότερα για τον Μπάρναμπας Πάντι από όσα γνωρίζω τώρα – αυτό θα ήταν αδύνατο! Αλλά, Ζορζ, μην επιχειρήσεις να το πεις αυτό στη Σίλβια Ρουλ, διότι θεωρεί ότι γνωρίζω τα πάντα γι' αυτόν! Πιστεύει ότι της έγραφα ένα γράμμα όπου την κατηγορώ για τον φόνο του, ένα γράμμα που αρνούμαι κατηγορηματικά πως έχω γράψει. Ουδέποτε έγραφα τέτοιο γράμμα. Δεν έχω επικοινωνήσει ποτέ μου και με κανέναν τρόπο με την κυρία Σίλβια Ρουλ».

Ο Πουαρό έβγαλε το καπέλο και το παλτό του λίγο πιο αδέξια από ό,τι συνήθως και τα έδωσε στον Τζορτζ. «Δεν είναι καθόλου ευχάριστο να σε κατηγορούν για κάτι που δεν έκανες. Ένας άνθρωπος θα έπρεπε να είναι ικανός να

αγνοεί τις ανακρίβειες, ωστόσο αυτές γραπώνουν το μυαλό και δημιουργούν μια φασματική ενοχή, σαν φάντασμα μέσα στο μυαλό ή στο συνειδητό! Όταν κάποιος είναι σίγουρος πως έχεις κάνει κάτι, αρχίζεις να νιώθεις πως το έκανες, παρόλο που είσαι σίγουρος για το αντίθετο. Τώρα αρχίζω να καταλαβαίνω, Ζορζ, γιατί πολλοί ομολογούν εγκλήματα που δεν διέπραξαν».

Ο Τζορτζ πήρε το συνηθισμένο απορημένο ύφος του. Η διακριτικότητα των Άγγλων, όπως είχε παρατηρήσει ο Πουαρό, εκφραζόταν με ένα ύφος που έδειχνε απορία και αμφιβολία. Πολλοί από τους πιο ευγενικούς Άγγλους και Αγγλίδες που είχε γνωρίσει όλα αυτά τα χρόνια έδειχναν να αμφιβállουν για το στιδήποτε άκουγαν.

«Να σας φέρω ένα ποτό, κύριε; Ένα λικέρ μέντα ίσως;»

«Ναι. Θαυμάσια ιδέα».

«Πρέπει επίσης να πω, κύριε, ότι σας περιμένει ένας επισκέπτης. Να σας φέρω πρώτα το ποτό σας και να του πω να περιμένει λίγο ακόμα;»

«Επισκέπτης;»

«Μάλιστα, κύριε».

«Πώς ονομάζεται; Μήπως Ευστάθιος;»

«Όχι, κύριε. Κάποιος κύριος Τζον ΜακΚρόντεν».

«Ευτυχώς! Δεν είναι ο Ευστάθιος. Ας ελπίσουμε ότι ο εφιάλτης της μαντάμ Ρουλ και του Ευστάθιου πέρασε και δεν θα ταλαιπωρήσει ξανά τον Ηρακλή Πουαρό! Ανέφερε ο μεσιέ ΜακΚρόντεν τον λόγο της επίσκεψής του;»

«Όχι, κύριε. Αλλά θα πρέπει να σας προειδοποιήσω, δείχνει λίγο... δυσανεκτικό».

Ο Πουαρό αναστέναξε. Μετά το άκρως απολαυστικό

γεύμα του, το απόγευμά του έπαιρνε απογοητευτική τροπή. Ωστόσο, αποκλείεται αυτός ο Τζον ΜακΚρόντεν να ήταν χειρότερος από τη Σίλβια Ρουλ.

«Λέω να αναβάλω για λίγο την απόλαυση του λικέρ και να δω πρώτα τον μεσιέ ΜακΚρόντεν», είπε ο Πουαρό στον Τζορτζ. «Το όνομά του μου είναι οικείο».

«Μήπως αναφέρεστε στον δικηγόρο Ρόουλαντ ΜακΚρόντεν, κύριε;»

«Μα ναι, φυσικά. Τον Ρόουλαντ Ρόουπ*, τον καλό φίλο του δέμιου. Είσαι πολύ ευγενικός, Ζορζ, που δεν τον αποκαλείς με το παρατσούκλι που του ταιριάζει γάντι. Αυτός ο Ρόουλαντ Ρόουπ όλους στην αγχόνη τους στέλνει».

«Έχει οδηγήσει πολλούς εγκληματίες ενώπιον της Δικαιοσύνης, κύριε», συμφώνησε ο Τζορτζ με το συνηθισμένο του τακτ.

«Ίσως ο Τζον ΜακΚρόντεν να είναι συγγενής του», υπέθεσε ο Πουαρό. «Περίμενε μια στιγμή να φτιαχτώ και μετά τον φέρνεις».

Τελικά, στον Τζορτζ δεν δόθηκε η ευκαιρία να φέρει μέσα τον Τζον ΜακΚρόντεν, διότι εισέβαλε στο δωμάτιο μόνος του και δίχως συστάσεις. Προσπέρασε τον βαλέ και στάθηκε στο κέντρο του χαλιού ακίνητος σαν να του είχαν πει να παίξει τα «Στρατιωτάκια ακούνητα».

«Παρακαλώ, μεσιέ, καθίστε», είπε ο Πουαρό χαμογελώντας.

«Όχι, ευχαριστώ», αρνήθηκε ο ΜακΚρόντεν με περιφρονητικό τόνο.

* Rope στο πρωτότυπο. Σημαίνει «σκοινί». (ΣτΕ)

Ήταν περίπου σαράντα ετών. Είχε όμορφο πρόσωπο σαν αυτό που βλέπει κανείς στους πίνακες ζωγραφικής. Τα χαρακτηριστικά του θα μπορούσαν κάλλιστα να είχαν σμιλευτεί από κάποιον διάσημο καλλιτέχνη. Ο Πουαρό δυσκολεύτηκε να συνδυάσει το πρόσωπο με τα κουρελιασμένα και κάπως βρόμικα ρούχα του. Μήπως κοιμόταν σε παγκάκια; Μήπως ήταν κανένας άστεγος; Ο Πουαρό αναρωτήθηκε αν ο ΜακΚρόντεν είχε αποφασίσει να απαρνηθεί τα πλεονεκτήματα που του είχε χαρίσει απλόχερα η φύση – τα μεγάλα πράσινα μάτια και τα χρυσαφένια μαλλιά – προσπαθώντας να δείχνει όσο πιο αποκρουστικός γινόταν.

Ο ΜακΚρόντεν κοίταξε βλοσυρά τον Πουαρό. «Έλαβα το γράμμα σας», είπε. «Σήμερα το πρωί».

«Πολύ φοβάμαι πως θα σας απογοητεύσω, μεσιέ. Δεν έστειλα κανένα γράμμα».

Ακολούθησε μια παρατεταμένη, αμήχανη σιωπή. Ο Πουαρό δεν ήθελε να καταλήξει σε βιαστικά συμπεράσματα, αλλά ήξερε την τροπή που θα έπαιρνε η συζήτηση. Μα δεν ήταν δυνατόν! Πώς ήταν δυνατόν; Μόνο στα όνειρά του είχε νιώσει αυτή την αίσθηση: την καταραμένη γνώση ότι είναι παγιδευμένος σε μια δυσάρεστη κατάσταση που δεν βγάζει νόημα ούτε τώρα ούτε ποτέ, ό,τι κι αν κάνει.

«Τι έλεγε αυτό το γράμμα που λάβατε;» ρώτησε.

«Θα έπρεπε να ξέρετε, αφού εσείς το γράψατε», είπε ο Τζον ΜακΚρόντεν. «Με κατηγορείτε ότι σκότωσα κάποιον ονόματι Μπάρναμπας Πάντι».

Απαράδεκτη πρόκληση

«ΟΜΟΛΟΓΩ ΟΤΙ ΑΠΟΓΟΗΤΕΥΤΗΚΑ κάπως», συνέχισε ο ΜακΚρόντεν. «Ο διάσημος Ηρακλής Πουαρό να παρασύρεται σε τέτοιες επιπολαιότητες».

Ο Πουαρό περίμενε λίγο πριν απαντήσει. Ίσως οι λέξεις που είχε επιλέξει για να πείσει τη Σίλβια Ρουλ να ήταν αναποτελεσματικές. Τώρα, με τον Τζον ΜακΚρόντεν, θα προσπαθούσε να είναι πιο ξεκάθαρος και πιο πειστικός. «Μεσιέ, σας παρακαλώ. Πιστεύω όντως ότι κάποιος σας έστειλε ένα γράμμα και ότι σε αυτό σας κατηγορεί για φόνο. Τον φόνο του Μπάρναμπας Πάντι. Δεν θα διαφωνήσω μ' αυτό. Αλλά...»

«Δεν είστε σε θέση να διαφωνήσετε», είπε ο ΜακΚρόντεν.

«Μεσιέ, παρακαλώ, πιστέψτε με όταν σας λέω ότι δεν έγραφα εγώ το γράμμα που λάβατε. Για τον Ηρακλή Πουαρό τίποτα δεν είναι επιπόλαιο σε έναν φόνο. Θα...»

«Ω, μα δεν υπάρχει φόνος», διέκοψε ξανά ο ΜακΚρόντεν με ένα πικρό γέλιο. «Κι αν υπάρχει, η αστυνομία θα έχει ήδη πιάσει τον δράστη. Πρόκειται απλώς για ένα από τα ανόητα παιχνίδια του πατέρα μου». Έσμιξε τα φρύδια, σαν να θυμήθηκε κάτι δυσάρεστο. «Εκτός κι αν ο γεροξεκούτης

είναι πιο σαδιστής από ό,τι φανταζόμουν και είναι ικανός να παίξει το κεφάλι μου κορόνα-γράμματα σε μια πραγματική και ανεξιχνίαστη υπόθεση φόνου. Δεν είναι απίθανο, υποθέτω. Είναι τόσο ανελέητος κι αποφασιστικός...» Η φωνή του ΜακΚρόντεν έσβησε και μετά μουρμούρισε: «Ναι. Είναι όντως πιθανό. Πώς δεν το σκέφτηκα;»

«Ο πατέρας σας είναι ο δικηγόρος Ρόουλαντ ΜακΚρόντεν;» ρώτησε ο Πουαρό.

«Μα ξέρετε πως αυτός είναι». Ο Τζον ΜακΚρόντεν είχε ήδη δείξει τη δυσαρέσκειά του τόσο με το ύφος του όσο και με τη φωνή του, θαρρείς και ο Πουαρό έπεφτε όλο και πιο πολύ στην εκτίμησή του με κάθε λέξη που πρόφερε.

«Τον πατέρα σας τον έχω μόνο ακουστά. Δεν έχουμε γνωριστεί προσωπικά, ούτε και του έχω μιλήσει ποτέ μου».

«Υποθέτω πως είστε υποχρεωμένος να τηρείτε τα προσχήματα», είπε ο Τζον ΜακΚρόντεν. «Σίγουρα θα σας πλήρωσε αδρά για να κρατήσετε το όνομά του έξω από την υπόθεση». Κοίταξε ολόγυρα το δωμάτιο σαν να το έβλεπε για πρώτη φορά. Έπειτα έγενεψε σαν να βεβαιωνόταν για κάτι και είπε: «Οι πλούσιοι που έχουν λιγότερη ανάγκη για χρήματα –όπως εσείς, όπως ο πατέρας μου– δεν σταματούν μπροστά σε τίποτα προκειμένου να αποκτήσουν κι άλλα. Γι' αυτό δεν το εμπιστεύτηκα ποτέ μου. Και δικαίως, από ό,τι φαίνεται. Το χρήμα αλλοιώνει τον χαρακτήρα, κι εσείς, κύριε Πουαρό, είστε η ζωντανή απόδειξη».

Ήταν η πρώτη φορά που άκουγε ο Πουαρό κάτι τόσο δυσάρεστο για τον εαυτό του, κάτι τόσο άδικο και οδυνηρό. Κι έτσι, είπε ήρεμα: «Όλη μου τη ζωή δουλεύω για το ευρύτερο καλό και την προστασία των αθώων και –ναι!– όσων

κατηγορούνται άδिका. Αυτή η ομάδα περιλαμβάνει κι εσάς, κύριε. Σήμερα, επίσης, περιλαμβάνει και τον Ηρακλή Πουαρρό. Κι εγώ κατηγορούμαι άδिका αυτή τη στιγμή. Είμαι τόσο αθώς για τη σύνταξη και την αποστολή αυτού του γράμματος όσο αθώς είστε κι εσείς για φόνο. Ούτε κι εγώ γνωρίζω τον Μπάρναμπας Πάντι. Ούτε ζωντανό τον γνώρισα ούτε πεθαμένο! Αλλά εδώ τελειώνουν οι ομοιότητες μεταξύ μας, διότι όταν εσείς λέτε πως είστε αθώς, εγώ σας ακούω. Σκέφτομαι: Αυτός ο άνθρωπος μπορεί να λέει την αλήθεια. Αντιθέτως, όταν εγώ...»

«Μην κάνετε τον κόπο», διέκοψε ξανά ο ΜακΚρόντεν. «Αν νομίζετε ότι πιστεύω τα μεγάλα λόγια περισσότερο από ό,τι πιστεύω στο χρήμα, στη φήμη ή σε οτιδήποτε από όλα όσα ο πατέρας μου έχει σε εκτίμηση, κάνετε μεγάλο λάθος. Τώρα λοιπόν, επειδή ο Ρόουλαντ Ρόουλπ σίγουρα θα απαιτήσει να μάθει την αντίδρασή μου σε αυτό το μακάβριο αστεϊάκι, παρακαλώ, πείτε του το εξής: Δεν πρόκειται να παίξω το παιχνίδι του. Δεν γνωρίζω κανέναν με το όνομα Μπάρναμπας Πάντι, δεν έχω σκοτώσει κανέναν, δεν έχω λοιπόν τίποτα να φοβάμαι. Έχω αρκετή εμπιστοσύνη στον νόμο για να είμαι βέβαιος ότι δεν θα απαγχονιστώ για ένα έγκλημα που δεν διέπραξα».

«Πιστεύετε ότι σε αυτό αποσκοπεί ο πατέρας σας;»

«Δεν ξέρω. Δεν είναι απίθανο. Πάντα μου έδινε την εντύπωση ότι, αν του τελειώσουν οι ένοχοι που στέλνει στην κρεμάλα, θα στρέψει την προσοχή του στους αθώους και θα τους βγάλει ένοχους τόσο στο δικαστήριο όσο και μέσα στο μυαλό του. Θα κάνει οτιδήποτε για να ικανοποιήσει τη δίψα του για αίμα συνανθρώπων του».

«Αυτή είναι πολύ βαριά κατηγορία, μεσιέ, και όχι η πρώτη που κάνετε από τη στιγμή που μπήκατε σπίτι μου».

Ο απότομος, επαγγελματικός τρόπος με τον οποίο μιλούσε ο ΜακΚρόντεν προκάλεσε ρίγος στον Πουαρό. Τα λόγια του είχαν μια χροιά αντικειμενικότητας, σαν να παρέθετε απλώς ωμά και αδιαμφισβήτητα γεγονότα.

Ο Ρόουλαντ Ρόουπ για τον οποίο ο Πουαρό άκουγε τόσα εδώ και χρόνια δεν ήταν ο άνθρωπος που περιέγραφε αυτή τη στιγμή ο γιος του. Ήταν ένθερμος υποστηρικτής της θανατικής ποινής –υπερβολικά ένθερμος για τα γούστα του Πουαρό, διότι υπήρχαν περιστάσεις που απαιτούσαν διακριτικότητα–, αλλά ο Πουαρό πίστευε ότι ο ΜακΚρόντεν ο γηραιότερος θα τρομοκρατούνταν όσο κι εκείνος στην ιδέα ενός αθώου στην αγχόνη. Πόσω μάλλον αν αυτός ο αθώος ήταν ο γιος του...

«Μεσιέ, ούτε μία φορά στη ζωή μου δεν γνώρισα πατέρα να καταδικάζει σε θάνατο τον γιο του για έγκλημα που δεν διέπραξε».

«Κι όμως, γνωρίσατε», αποκρίθηκε αμέσως ο Τζον ΜακΚρόντεν. «Παρά τους ισχυρισμούς σας για το αντίθετο, ξέρω ότι σίγουρα έχετε γνωρίσει τον πατέρα μου, ή τουλάχιστον έχετε συνομιλήσει μαζί του καθώς συνωμοτούσατε οι δυο σας για να με κατηγορήσετε. Ε λοιπόν, μπορείτε να πείτε στον αγαπητό μου πατέρα ότι δεν τον μισώ πια. Τώρα που είδα πόσο χαμηλά μπορεί να πέσει, απλώς τον λυπάμαι. Δεν είναι καλύτερος από έναν δολοφόνο. Το ίδιο ισχύει και για σας, κύριε Πουαρό. Το ίδιο ισχύει και για όλους όσοι υποστηρίζουν τον απαγχονισμό, όπως το βάρβαρο δικαστικό μας σύστημα».

«Αυτή είναι η γνώμη σας, μεσιέ;»

«Όλη μου τη ζωή αποτελούσα πηγή ντροπής και δυσαρέσκειας για τον πατέρα μου· αρνούμαι να σκύψω το κεφάλι μπροστά του, να κάνω αυτό που θέλει, να σκέφτομαι όπως σκέφτεται, να ακολουθήσω το επάγγελμά του. Θέλει να γίνω δικηγόρος. Ποτέ δεν με συγχώρεσε που δεν ήθελα να γίνω σαν αυτόν».

«Μπορώ να ρωτήσω τι επαγγέλλεστε;»

«Τι επαγγέλλομαι;» επανέλαβε ο ΜακΚρόντεν χαμογελώντας ειρωνικά. «Εγώ δουλεύω για να ζω. Τίποτα το σπουδαίο. Τίποτα που να με αναγκάζει να παίζω με τις ζωές των ανθρώπων. Έχω δουλέψει σε ορυχείο, σε φάρμες, σε εργοστάσια. Έφτιαχνα και πουλούσα γυναικεία μπιχλιμπίδια. Είμαι καλός πωλητής. Αυτή τη στιγμή έχω πάγκο στην αγορά. Μου παρέχει ένα κεραμίδι πάνω από το κεφάλι μου, αλλά τίποτα από όλα αυτά δεν είναι αρκετά καλό για τον πατέρα μου. Και ο Ρόουλαντ ΜακΚρόντεν δεν θα παραδεχόταν ποτέ την ήττα του. Ποτέ».

«Τι εννοείτε;»

«Έλπιζα ότι τα είχε παρατήσει, ότι είχε αποδεχτεί την κατάσταση. Τώρα βλέπω ότι δεν θα το κάνει ποτέ. Ξέρει ότι ένας άνθρωπος που κατηγορείται για φόνο χρειάζεται υπεράσπιση. Ομολογώ πως το βρίσκω αρκετά έξυπνο εκ μέρους του. Προσπαθεί να με προκαλέσει και υποθέτω πως φαντάζεται ότι θα θέλω να υπερασπιστώ τον εαυτό μου ενάντια στην κατηγορία του φόνου. Και για να το κάνω, θα πρέπει να ενδιαφερθώ για τους νόμους, σωστά;»

Προφανώς ο Ρόουλαντ ΜακΚρόντεν ήταν για τον Τζον ΜακΚρόντεν ό,τι ο Ευστάθιος για τη Σίλβια.

«Μπορείτε να του πείτε εκ μέρους μου ότι το σχέδιό του ναυάγησε. Ποτέ δεν θα γίνω αυτός που θέλει. Και θα προτιμούσα να μην επικοινωνήσει ποτέ ξανά μαζί μου – είτε αυτοπροσώπως είτε χρησιμοποιώντας εσάς ή οποιοδήποτε άλλο τσιράκι διαθέτει».

Ο Πουαρό σηκώθηκε από την καρέκλα του. «Περιμένετε εδώ για λίγο, παρακαλώ», είπε και βγήκε από το δωμάτιο, φροντίζοντας να αφήσει την πόρτα ανοιχτή.

Όταν ο Πουαρό επέστρεψε στο δωμάτιο, συνοδευόταν από τον βαλέ του. Χαμογέλασε στον Τζον ΜακΚρόντεν και είπε: «Γνωρίσατε ήδη τον Ζορζ. Θα με ακούσατε, φαντάζομαι, που του είπα να έρθει για λίγο εδώ μαζί μας. Ύψωσα επίτηδες τη φωνή μου ώστε να ακούσετε όλα όσα του είπα».

«Ναι, σας άκουσα», είπε βαριεστημένα ο ΜακΚρόντεν.

«Αν είχα πει οτιδήποτε άλλο στον Ζορζ, θα το είχατε επίσης ακούσει. Δεν είπα όμως. Επομένως, αυτό που πρόκειται να σας πει ελπίζω να σας πείσει ότι δεν είμαι εχθρός σας. Παρακαλώ, Ζορζ, μίλα!»

Ο Τζορτζ έμοιαζε να τα έχει χαμένα· δεν ήταν συνηθισμένος να δέχεται τόσο ασαφείς εντολές. «Για ποιο πράγμα, κύριε;»

Ο Πουαρό γύρισε στον Τζον ΜακΚρόντεν. «Βλέπετε; Δεν έχει ιδέα. Δεν τον έχω προετοιμάσει ούτε στο ελάχιστο γι' αυτό. Ζορζ, όταν γύρισα από το γεύμα σήμερα, δεν σου μίλησα για κάτι που μου συνέβη;»

«Μου μιλήσατε, κύριε».

«Σε παρακαλώ, επανάλαβε την ιστορία που σου διηγήθηκα».

«Όπως επιθυμείτε, κύριε. Σας πλησίασε μια γυναίκα που σας συστήθηκε ως Σίλβια Ρουλ. Η κυρία Ρουλ πίστευε λανθασμένα ότι της γράψατε ένα γράμμα στο οποίο την κατηγορείτε για φόνο».

«Ευχαριστώ, Ζορζ. Τώρα πες μου: Ποιο υποτίθεται πως ήταν το θύμα αυτού του φόνου;»

«Κάποιος ονόματι Μπάρναμπας Πάντι, κύριε».

«Και τι άλλο σου είπα;»

«Ότι δεν γνωρίζατε κανέναν με αυτό το όνομα, κύριε. Αν υπάρχει αυτός ο άνθρωπος, δεν γνωρίζετε αν είναι ζωντανός ή πεθαμένος, ή αν έχει δολοφονηθεί. Όταν προσπαθήσατε να το εξηγήσετε στην κυρία Ρουλ, εκείνη αρνήθηκε να σας ακούσει».

Ο Πουαρό στράφηκε με ύφος θριαμβευτικό στον Τζον ΜακΚρόντεν. «Μεσιέ, μήπως ο πατέρας σας επιθυμεί να φέρει στο εδώλιο και τη Σίλβια Ρουλ; Ή προτιθέστε επιτέλους να παραδεχτείτε ότι παρεξηγήσατε και κρίνατε αδικώς τον Ηρακλή Πουαρό; Θα σας ενδιέφερε ίσως να μάθετε ότι και η μαντάμ Ρουλ με κατηγορήσε για συνωμοσία με έναν από τους εχθρούς της, κάποιον ονόματι Ευστάθιο».

«Ακόμα πιστεύω ότι πίσω από όλα αυτά κρύβεται ο πατέρας μου», επέμεινε ο Τζον ΜακΚρόντεν ύστερα από μια μικρή παύση. Ωστόσο, δεν ακουγόταν πια τόσο σίγουρος. «Λατρεύει τους περίπλοκους γρίφους. Άρα υποθέτω ότι καλούμαι να ανακαλύψω γιατί η κυρία Ρουλ έλαβε το ίδιο γράμμα με μένα».

«Όταν κάποιος είναι προκατειλημμένος με κάποιον άλλον, όπως εσείς με τον πατέρα σας ή η Σίλβια Ρουλ με τον Ευστάθιο, επηρεάζεται ο τρόπος που βλέπει τον κόσμο»,

είπε ο Πουαρό αναστενάζοντας. «Να υποθέσω πως δεν φέρατε μαζί σας το γράμμα;»

«Όχι. Το έσκισα κι έστειλα τα κομμάτια στον πατέρα μου με ένα σημείωμα όπου του λέω τι πιστεύω για εκείνον, και τώρα το λέω και σε σας, κύριε Πουαρό. Δεν θα το ανεχτώ. Ακόμα κι ο περιβόητος Ηρακλής Πουαρό δεν μπορεί να κατηγορεί αθώους για φόνο πιστεύοντας ότι θα τη γλιτώσει».

Η ανακούφιση ήταν μεγάλη όταν ο Τζον ΜακΚρόντεν τον απάλλαξε από την παρουσία του. Ο Πουαρό πήγε στο παράθυρο και παρακολούθησε τον επισκέπτη του καθώς απομακρυνόταν από το κτίριο.

«Είστε έτοιμος για το λικέρ μέντα τώρα, κύριε;» ρώτησε ο Τζορτζ.

«Φίλε μου, είμαι έτοιμος για όλο το λικέρ του κόσμου». Βλέποντας ότι τον έκανε να σαστίσει, πρόσθεσε: «Ένα ποτηράκι, παρακαλώ, Ζορζ. Μόνο ένα».

Ο Πουαρό κάθισε στην καρέκλα του κάπως μπερδεμένος. Τι ελπίδα υπήρχε να επικρατήσει δικαιοσύνη και ειρήνη στον κόσμο όταν τρία άτομα που βρίσκονται στην ίδια κατάσταση –τρεις άνθρωποι που κατηγορούνται άδικα, η Σίλβια Ρουλ, ο Τζον ΜακΚρόντεν και ο Ηρακλής Πουαρό– δεν ήταν ικανοί να κάνουν μια πολιτισμένη συζήτηση που θα τους βοηθούσε όλους να καταλάβουν τι συνέβαινε; Αντίθετα, υπήρχε θυμός, μια σχεδόν φανατική άρνηση για τη γνώμη του άλλου, καθώς και απανωτές προσβολές. Όχι από τον Ηρακλή Πουαρό, φυσικά. Εκείνος είχε συμπεριφερθεί άψογα μπροστά στην απαράδεκτη πρόκληση.

«Για πες μου, μήπως περιμένει και κάποιος άλλος να με δει;» ρώτησε τον Τζορτζ όταν εκείνος του έφερε το λικέρ.

«Όχι, κύριε».

«Κανείς δεν τηλεφώνησε να ζητήσει ραντεβού;»

«Όχι, κύριε. Περιμένετε κάποιον;»

«Ναι. Περιμένω έναν θυμωμένο ξένο, ή μάλλον αρκετούς».

«Δεν είμαι σίγουρος πως καταλαβαίνω, κύριε».

Τότε άρχισε να χτυπά το τηλέφωνο. Ο Πουαρό κούνησε το κεφάλι και χαμογέλασε. Όταν δεν μπορείς να αντλήσεις άλλη ευχαρίστηση από μια κατάσταση, τουλάχιστον μπορείς να απολαύσεις το ότι έχεις δίκιο, σκέφτηκε. «Κατά φωνή, Ζορζ. Ο τρίτος άνθρωπος. Ο τρίτος από ποιος ξέρει πόσους ακόμα. Τρεις, τέσσερις, πέντε; Άγνωστος ο αριθμός».

«Ποιος αριθμός είναι άγνωστος, κύριε;»

«Ο αριθμός των ανθρώπων που δέχτηκαν γράμμα στο οποίο κατηγορούνται για τον φόνο του Μπάρναμπας Πάντι με την πλαστογραφημένη υπογραφή του Ηρακλή Πουαρό!»

Ο τρίτος άνθρωπος

ΣΤΙΣ ΤΡΕΙΣ το μεσημέρι της επόμενης μέρας ο Πουαρό δέχτηκε την επίσκεψη της δεσποινίδος Άναμπελ Τρέντγουεϊ. Όσο περίμενε τον Τζορτζ να τη συνοδεύσει στο σαλόνι, διαπίστωσε ότι ανυπομονούσε για την επικείμενη συνάντηση. Κάποιος άλλος με διαφορετική ιδιοσυγκρασία θα το έβρισκε ανιαρό να αντιμετωπίζει την ίδια κατηγορία από μια σειρά αγνώστων, των οποίων το μοναδικό κοινό χαρακτηριστικό ήταν να μην ακούν ούτε λέξη από όσα τους έλεγαν. Αυτό δεν ίσχυε για τον Ηρακλή Πουαρό. Αυτή την τρίτη φορά ήταν αποφασισμένος να περάσει το μήνυμά του. Θα έπειθε τη δεσποινίδα Άναμπελ Τρέντγουεϊ ότι έλεγε την αλήθεια. Έτσι ίσως σημειωνόταν κάποια πρόοδος και γίνονταν κάποιες πιο ενδιαφέρουσες ερωτήσεις.

Το γιατί οι περισσότεροι άνθρωποι, ακόμα και οι ευφυείς, γίνονταν μερικές φορές τόσο παράλογοι και ξεροκέφαλοι ήταν ένας γρίφος που κράτησε τον Πουαρό ξύπνιο σχεδόν όλη την προηγούμενη νύχτα. Ανυπομονούσε να στρέψει την προσοχή του στον Μπάρναμπας Πάντι. Αρκεί φυσικά να υπήρχε Μπάρναμπας Πάντι. Διότι ήταν πολύ πιθανό να μην υπήρχε, να μην υπήρξε ποτέ, να μην ήταν

τίποτα περισσότερο από το αποκύημα της φαντασίας του ανθρώπου που έγραφε τα γράμματα.

Η πόρτα άνοιξε και ο Τζορτζ συνόδευσε στο σαλόνι μια αδύνατη γυναίκα μέτριου αναστήματος, με ανοιχτόχρωμα μαλλιά, και σκούρα μάτια και ρούχα. Ο Πουαρό ξαφνιάστηκε με την αντίδρασή του όταν την είδε. Ένωσε ότι έπρεπε να υποκλιθεί και να πει: «Τα συλλυπητήριά μου, μαντμαζέλ». Αλλά επειδή δεν είχε λόγο να πιστεύει ότι αυτή η γυναίκα είχε χάσει κάποιο αγαπημένο πρόσωπο, συγκρατήθηκε και δεν είπε τίποτα. Ένα γράμμα που την κατηγορούσε για φόνο μπορεί να προκαλούσε θυμό ή φόβο, αλλά σε καμία περίπτωση δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί τραγωδία. Δεν θα στενοχωρούσε έναν άνθρωπο, σκέφτηκε ο Πουαρό.

Η Άναμπελ Τρέντγουεϊ πλημμύρισε το δωμάτιο με θλίψη, όπως ο Τζον ΜακΚρόντεν το είχε γεμίσει με ψυχρή περιφρόνηση. Μια πονεμένη καρδιά, σκέφτηκε ο Πουαρό. Και την ένωσε έντονα σαν να ήταν δική του.

«Ευχαριστώ, Ζορζ», είπε. «Παρακαλώ, μαντμαζέλ, καθίστε».

Πήγε και κάθισε στην πιο κοντινή καρέκλα σε μια στάση που δεν έδειχνε καθόλου βολική. Ο Πουαρό παρατήρησε το πιο εντυπωσιακό χαρακτηριστικό του προσώπου της, δηλαδή μια βαθιά κάθετη ρυτίδα ανάμεσα στα φρύδια που έμοιαζε να χωρίζει το μέτωπό της στα δύο. Ο Πουαρό προσπάθησε να μην την κοιτάζει από φόβο μη γίνει αντιληπτός.

«Σας ευχαριστώ που με δεχθήκατε σήμερα», είπε ευγενικά. «Περίμενα ότι θα αρνηθείτε». Κοίταξε τον Πουαρό πέντε ή έξι φορές όσο μιλούσε και έπαιρνε γρήγορα το βλέμμα της σαν να μην ήθελε να την πιάσει να τον παρατηρεί.

«Από πού έρχεστε, μαντμαζέλ;»

«Ω, αποκλείεται να έχετε ακουστά το μέρος. Κανείς δεν το γνωρίζει. Είναι στην επαρχία».

«Γιατί περιμένατε ότι θα αρνηθώ να σας δεχτώ;»

«Οι περισσότεροι θα έκαναν το παν για να αποτρέψουν έναν πιθανό δολοφόνο από το να μπει σπίτι τους», είπε. «Κύριε Πουαρό, αυτό που ήρθα να σας πω είναι... Δεν ξέρω, ίσως να μη με πιστέψετε, αλλά είμαι αθώα. Δεν θα έβλαπτα ούτε μυρμήγκι. Ποτέ! Δεν μπορείτε να ξέρετε...» Η φωνή της έσπασε σε λυγμό.

«Παρακαλώ, συνεχίστε», την προέτρεψε ευγενικά ο Πουαρό. «Τι είναι αυτό που δεν μπορώ να ξέρω;»

«Δεν έχω προκαλέσει ποτέ πόνο σε κανέναν και ούτε θα μπορούσα να το κάνω. Εγώ έχω σώσει ζωές!»

«Μαντμαζέλ...»

Η Άναμπελ Τρέντγουεϊ έβγαλε ένα μαντίλι από την τσέπη της και σκούπισε τα μάτια της. «Παρακαλώ, συγχωρέστε με αν ακούστηκα αλαζονική. Δεν ήθελα να τονίσω την καλοσύνη μου ή τα κατορθώματά μου, αλλά είναι αλήθεια πως έχω σώσει μία ζωή. Πριν πολλά χρόνια».

«Μία ζωή; Είπατε “ζωές” λίγο πριν».

«Εννοούσα απλώς ότι, αν μου δινόταν η ευκαιρία να το ξανακάνω, θα έσωζα κάθε ζωή που θα μπορούσα, ακόμα κι αν διακινδύνευα τη δική μου για να το πετύχω». Η φωνή της έτρεμε.

«Αυτό επειδή θεωρείτε τον εαυτό σας ηρωίδα ή τους άλλους πιο σημαντικούς από εσάς;» τη ρώτησε ο Πουαρό.

«Δεν... δεν καταλαβαίνω τι εννοείτε. Όλοι πρέπει να βάζουμε τους συνανθρώπους μας πάνω από τον εαυτό μας.